

Civilsamhället och coronaviruset: En rapport om konsekvenserna för ideella organisationer i Sverige

Inledning

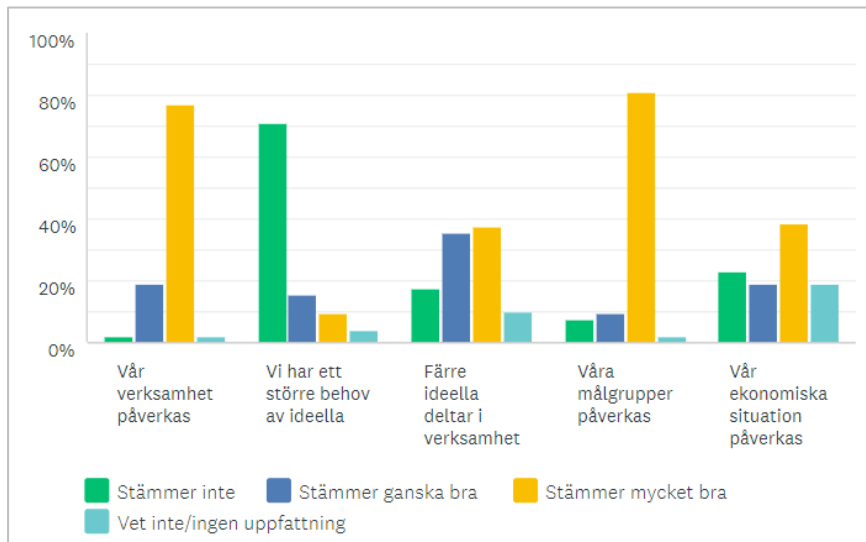
Forum är en intresseorganisation för den idéburna organiseringen i Sverige och samlar civilsamhällets organisationer med social inriktning. Vi arbetar för att stärka förutsättningarna för det civila samhället och vi har sammanställt denna rapport med anledning av coronavirusets utbrott. Forum ser hur coronaviruset begränsar civilsamhällets möjligheter att stötta utsatta målgrupper, sätter aktiviteter på paus och skapar oro kring finansiering av verksamheterna och att kunna fullfölja åtaganden i samarbeten och projekt.

Forum följer pandemins påverkan på civilsamhället

För att kartlägga situationen och skapa en övergripande bild har Forum frågat våra medlemmar och andra organisationer om hur de påverkas av coronaviruset. Forum skickade under vecka 12 2020 ut en enkätundersökning till civilsamhällets organisationer med frågor om hur coronavirusets utbrott och regeringens åtgärder påverkar dem. Svar inhämtades under 15 – 18 mars från 52 organisationer och lokalföreningar. 56 % av de svarande var anställda, 25 % förtroendevalda och 23 % volontärer/frivilliga. Av de vanligast förekommande verksamhetsområdena bland de svarandes organisationer var 21 % barn- och ungdomsverksamhet, 17 % är organisationer som arbetar med nyanlända och integration, 13 % upplysnings- och folkbildningsorganisationer samt 13 % hälsoorganisationer.

Coronaviruset påverkar civilsamhället i stor utsträckning

I stort sett samtliga organisationer, 96 % av de svarande, upplever att coronaviruset påverkar deras verksamhet på ett eller annat sätt. 58 % av de tillfrågade svarade att organisationens ekonomiska situation påverkas av virusutbrottet. På frågan om vilken typ av extraordinära insatser som organisationen vidtagit svarar flera organisationer att de vidtagit långtgående åtgärder. Det handlar om stängda eller delvis stängda verksamheter och om personaluppsägningar. Det handlar också om anpassningar till distansarbete och färre sociala interaktioner i enlighet med Folkhälsomyndighetens råd.

Några exempel på erfarenheter som de svarande gett uttryck för:

”Förskjutning av hela vårens verksamhet. Eventuella uppsägningar om det inte vänder snart.”

”All personal sägs upp, direkt.”

”Verksamheten stängs ned på obestämd tid.”

”Vi drar ner på personal och öppettider. Vi ställer in evenemang.”

Konsekvenser för målgrupper

90 % av de svarande uppger att coronavirusets utbrott innebär att organisationens målgrupp påverkas av att man inte kan genomföra sin verksamhet i samma utsträckning längre.

Några exempel på erfarenheter som de svarande gett uttryck för:

”Många av våra deltagare blir av med arbete, inkomster eller det dagliga intaget av föda. Samhället måste finnas där för att skjuta till eller skapa möjligheter för dessa att klara sin vardag även nu.”

”Vår målgrupp är ensamma. När fler och särskilt riskgrupper behöver isolera sig blir fler ensamma. Samtidigt är flertalet av våra volontärer pensionärer och många över 70 år, som uppmanas stanna hemma.”

”Deltagare som exempelvis unga som har sitt uppehållstillstånd via den så kallade gymnasielagen och som deltar i verksamheten för svenskundervisning eller läxhjälp, som saknar familj i landet och som har verksamheten som en trygg socialt kontext i vardagen drabbas.”

Behov av stöd från det offentliga

Majoriteten av de tillfrågade upplever att de är i behov av stödåtgärder på olika sätt. Det handlar dels om ekonomiskt stöd för inkomstbortfall, ersättning för hyra/hyresrabatt samt krisstöd från kommunen (ex. förlustbidrag) och dels om stöd i form av tydliga riktlinjer och rekommendationer från myndigheter. Ett annat område som är prioriterat är kunskap och verktyg i omställningen till helt digitala arbetsformer. Här har vi sett att organisationer i civilsamhället också hjälper varandra.

Några exempel på erfarenheter som de svarande gett uttryck för:

”Vi behöver hyresrabatt från vår hyresvärd och förmodligen krisstöd från kommunen.”

”Att vi får en försäkran om att vi får behålla våra bidragspengar även om vi inte kan genomföra exakt allt på det sätt vi beskrivit i bidragsansökan, skulle ge oss arbetsro.”

”Kortsiktigt ett särskilt ekonomiskt stöd för att kompensera för uteblivna verksamhetsintäkter. Att för kommande år och på sikt säkerställa den offentliga finansieringen av civilsamhällets organisationer, med stöd från stat, region och kommun. Att underlätta för och stödja samverkansplattformar där engagerade människor från idéburen, offentlig och privat sektor kan samverka för ett i bred mening hållbart samhälle.”

Behov av ideella krafter

Av de svarande organisationerna uppgav 25 % att man idag har ett större behov av volontärer än tidigare. 73 % beskriver i sin tur att färre volontärer deltar i deras verksamheter sedan coronavirusets utbrott.

”Det finns ett stort behov av rådgivning på det egna modersmålet. Vi diskuterar möjligheterna att mobilisera volontärer för att hjälpa äldre och riskgrupper med sysslor som inte kan utföras om man inte får lämna hemmet, exempelvis handla.”